TEORIA ZAJĘĆ NR 5

Temat zajęć: **LOKALNA WSPÓLNOTA SAMORZĄDOWA**

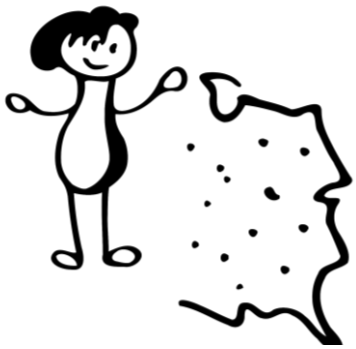

Mieszkańcy tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową. Zamieszkująca dane terytorium społeczność samodzielnie decyduje o ważnych dla nich sprawach. **Samorząd terytorialny** jest więc formą decentralizacji władzy, czyli przekazywania pewnych uprawnień, zadań i odpowiedzialności z centralnych organów władzy na niższy szczebel administracji. Oczywiście realizacja zadań samorządowych odbywa się pod określonym przepisami prawa nadzorem administracji rządowej.

W Polsce zgodnie z Konstytucją RP samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla innych władz publicznych. Oparty jest na zasadzie trójszczebla:

- **samorząd gminy** – realizuje wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów,
- **samorząd powiatowy** – realizuje zadania o charakterze ponadgminnym,
- **samorząd województwa** – realizuje zadania o charakterze wojewódzkim (ponadpowiatowym).

Podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina. Jednostki samorządu terytorialnego mają osobowość prawną. Przysługuje im prawo własności i inne prawa majątkowe, a ich samodzielność podlega ochronie sądowej. Zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej są wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego jako **zadania własne**.

W ramach uzasadnionych potrzeb państwa, ustawa może zlecić jednostkom samorządu terytorialnego wykonywanie innych zadań publicznych, określając przy tym tryb przekazywania i sposób wykonywania **zadań zleconych**. Spory kompetencyjne między organami samorządu terytorialnego i administracji rządowej rozstrzygają sądy

administracyjne. Zadania poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego nie kolidują ze sobą. Tworzą strukturę wzajemnie się uzupełniającą.

Każda jednostka samorządu terytorialnego posiada pełniący funkcje prawodawcze i kontrolne **organ stanowiący**, składający się z radnych oraz **organ wykonawczy** (jednoosobowy lub zespołowy) zajmujący się zarządzaniem.

	Organ stanowiący	**Organ wykonawczy**
Samorząd gminny	rada gminy, miasta (miejska)	wójt, burmistrz, prezydent miasta
Samorząd powiatowy	rada powiatu	zarząd powiatu (przewodniczącym starosta)
Samorząd województwa	sejmik województwa	zarząd województwa (przewodniczącym marszałek)

Jednostkom samorządu terytorialnego zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań. Dochodami jednostek samorządu terytorialnego są ich dochody własne (podatki, opłaty, dochody z majątku i zakładów budżetowych) oraz subwencje ogólne i dotacje celowe z budżetu państwa. Jednostki samorządu terytorialnego mają prawo ustalania wysokości podatków i opłat lokalnych w zakresie określonym w ustawie.

Reforma samorządu terytorialnego była jedną z najważniejszych przeprowadzonych w Polsce po przemianie ustrojowej w 1989 roku. **Wybory samorządowe** odbywają się co 5 lat. Warto zauważyć, że czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach do rady gminy przysługuje obywatelom polskim oraz obywatelom Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi, którzy najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat oraz stale zamieszkują na obszarze tej gminy.

Warto zapamiętać:

osobowość prawna - jest zdolnością do samodzielnego działania w obrocie prawnym.

dotacja - nieodpłatna pomoc finansowa przyznawana na realizację konkretnych celów.

subwencja - nieodpłatne i bezzwrotne wsparcie finansowe zagwarantowane przez przepisy prawa.

organ stanowiący - tworzący prawo i podejmujący zasadnicze decyzje organ w samorządzie terytorialnym np. rada gminy, rada powiatu, sejmik województwa.

organ wykonawczy - organ odpowiedzialny za wdrażanie prawa stworzonego przez organ stanowiący i zarządzający sprawami wspólnoty - samorządu terytorialnego.